

23.5.2016

Dnro:
503/04/2016

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausuntopyyntö 18.4.2016 LVM/2096/03/2015

Luonnos hallituksen esitykseksi liikennekaareksi

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Viestintävirastolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle liikennekaareksi sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Liikennekaari on osa hallituksen kärkihanketta, jolla toteutetaan hallitusohjelman kärkihankkeita digitaalisen kasvu ympäristön rakentamiseksi sekä säädösten sujuvoittamiseksi.

Viestintävirasto lausuu asiassa seuraavaa:

Esityksen tavoite

Esityksen tavoitteena on luoda edellytykset uuden teknologian, digitalisaation ja liiketoimintamallien käyttöönotolle liikennesektorilla. Käyttäjien näkökulmasta tavoitteena on luoda säädösketju, joka mahdollistaa käyttäjien tarpeita vastaavat, laadukkaat, edulliset ja tehokkaasti tuotetut palvelut. Esityksellä pyritään mahdollisimman kevyeen, johdonmukaiseen ja teknologianeutraaliin sääntelyyn kumoamalla useampaan eri säädöksen jakautuneet tieliikenteen markkinoita koskevat säädökset ja kokoamalla niistä keskeiset elementit uuteen lakiin.

Viestintävirasto kannattaa toimia, joilla pyritään digitaalisen kasvun ja elinkeinoelämän kilpailukyvyyn edistämiseen. Viestintävirasto pitää niin ikään kannatettavana ehdotuksia, joiden tavoitteena on monipuolisten ja käyttäjien tarpeita vastaavien palveluiden tarjonnan edistäminen. Nyt kyseessä olevassa esityksessä tähän tavoitteeseen pyritään mm. yritysten tiedonantovelvollisuutta koskevilla ehdotuksilla. Ehdotetuilla säännöksillä lisättäisiin käyttäjien tietoisuutta tarjolla olevista palveluista ja siten edistettäisiin käyttäjien valinnanvapauden toteutumista.

Viestintävirasto pitää hyvänä myös useaan eri säädöksen sisältävien säännösten kokoamista yhteen teknologianeutraaliin lakiin. Vastaavanlainen kokonaisuudistus toteutettiin myös sähköisen viestinnän markkinoilla yhdistämällä tietoyhteiskunta-kaareen (917/2014) keskeiset sähköistä viestintää sääntelevät lait.

Esityksellä muutettaisiin nykytilaa, jossa liikenteen markkinat ovat vahvasti säännellyt ja julkisin toimin ohjatut. Palveluiden tuottamista edistettäisiin markkinaehtoisesti siten, että yritykset vastaisivat ensisijaisesti itse palveluiden tuottamisesta. Julkisia palveluita tarjottaisiin siellä, missä markkinoilla syntyvät palvelut eivät ole riittäviä. Julkinen sektori toimisi esityksen mukaisesti ensisijassa kehityksen mahdollistajana ja esteiden poistajana.

Liikennealan tiukka sääntely on vaikuttanut siihen, että alalla ei ole syntynyt merkittäviä innovaatioita vuosikymmeniin. Liikennesektorin nykytilaa voi esityksessä todetun mukaisesti verrata telemarkkinoihin 1970-luvulla, jolloin ala oli tiukasti säännelty, monopolistinen ja tehoton. Telemarkkinoiden kilpailun vapauttamisen tuloksena on saatu laadukkaat peruspalvelut kaikille ja kattavat verkot koko maahan. Viestintävirasto ei näe esteitä sille, ettei vastaavanlaisia kilpailun vapauttamisesta koituneita hyötyjä olisi mahdollista saavuttaa myös liikennesektorilla.

Viestintämarkkinoilla tapahtunut muutos on osoitus siitä, että loppukäyttäjien oikeudet on mahdollista turvata myös täysin kilpailluilla markkinoilla. Tilanteessa, jossa viestinnän peruspalveluita ei jollain alueella ole kaupallisin perustein riittävästi saatavilla, voidaan palveluiden saanti tarvittaessa turvata yleis palveluvelvoittein. Sääntely mahdollistaa myös viranomaisen ennakollisen puuttumisen markkinoiden mahdollisiin kilpailuongelmiin. Sääntelyä voidaan kohdistaa sinne, missä se on välttämätöntä kilpailun esteiden poistamiseksi ja kilpailun edistämiseksi. Lähtökohtana on kuitenkin viranomaisen puuttumattomuus markkinoiden toimintaan.

Liikenteen tietojärjestelmien tietoturva- ja tietosuoja

Esityksessä todetun mukaisesti tulevaisuudessa sekä ajoneuvot että infrastruktuuri keräävät suuren määrän tietoja. Varsin suuri osa kerättävistä tiedoista tulee olemaan yhdistettävissä johonkin luonnolliseen henkilöön. Tiedon ja tiedonsiirron merkityksen lisääntyessä myös tietoturvan merkitys liikennepalveluiden tarjoamisessa korostuu.

Viestintävirasto painottaa, että tietoturvan, tietosuojan ja helpon käytettävyyden sisällyttäminen uusiin tulevaisuuden liikenne- ja palveluratkaisuihin on välttämätöntä. Viestintävirasto pitää tärkeänä, että tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvät asiat huomioidaan kattavasti koko kolmivaiheisen liikennekaari-hankkeen aikana. Kuten hallituksen esityksessä on todettu, liikennepalvelut on jatkossa suunniteltava niin, että tietoturva, samoin kuin tietosuoja, ovat niissä sisään rakennettuina.

Lainsäädäntöuudistuksessa tulee huolehtia, että kaikki liikenteen tietojärjestelmät on suunniteltu, valmistettu ja ne toimivat tietoturvallisuutta ja tietosuoja koskevien lakien ja niiden nojalla annettujen säännösten mukaisesti. Koska liikenteessä liikenneturvallisuus on ensiarvoisen tärkeää, valmistelussa tulee Viestintäviraston näkemyksen mukaan arvioida, onko olemassa

tarvetta liikenteen tietojärjestelmien tietoturvan erityissänteilylle.

Liikennekaaren kolmivaiheisen uudistuksen aikana tulisi myös arvioida, onko lainsäädännön piirissä sellaisia tietojärjestelmiä, joille tulisi suorittaa viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen arvioinnista annetun lain (1406/2011) mukainen arviointi. Tällaisia auditointeja voivat tehdä Viestintävirasto ja sen hyväksymät tietoturvallisuuden arviointilaitokset. Etenkin liikenteen keskeisten järjestelmien osalta Viestintäviraston tai Viestintäviraston hyväksymän arviointilaitoksen auditoinnit ovat erittäin suositeltavia järjestelmien tietoturvallisen toiminnan varmistamiseksi.

Viestintäviraston näkemyksen mukaan liikenteen palveluiden menestyksenkäs digitalisoiminen edellyttää myös palveluiden helppoa käytettävyyttä. Käytettävyyden sekä turvallisuuden monipuolinen tarkastelu ja toteuttaminen edistävät uusien palveluiden käyttöönottoa. Käyttäjien luottamus ja sitä kautta halukkuus uusien palveluiden käyttöönottoon luovat omalta osaltaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia Suomessa.

Tiedonsiirron luotettavuus ja häiriöttömyys

Esityksessä sivutaan digitalisaation myötä mahdollistuvia uusia liiketoimintamalleja ja esimerkiksi täysautomaattisia ajoneuvoja, joiden on saatava tietoja mm. vaaratilanteista tietoliikennejärjestelmien kautta. Esityksen mukaan tällaisen toiminnan mahdollisesti edellyttämä sääntely ei toistaiseksi ole tarkastelun alla.

Viestintävirasto toteaa, että siltä osin kuin tulevaisuudessa tällaiset liiketoimintamallit perustavat langattomaan tiedonsiirtoon, nousee esille myös tiedonsiirron luotettavuuden ja häiriöttömyyden merkitys. Mikäli kriittisinä pidettäviä palveluita tulevaisuudessa toteutetaan langattomien verkkojen kautta, on varmistuttava siitä, että kriittiset palvelut toteutetaan näihin palveluihin soveltuvilla taajuuksilla.

Kirsi Karlamaa
Pääjohtaja

Päivi-Maria Virta
Erityisasiantuntija